

Den Haag tegen mensenhandel

4

Samen aan de slag met een groen dak

6

Ondernemers bieden hulp

8

Fietstochten langs Haags voedsel

12

Ombudsman	3
Den Haag maakt het	5
Schone energie in een groene stad	6
Mantelzorg	9
Gemeenteraad	10
Week tegen Eenzaamheid	11

Op 16 september presenteerden de onderhandelaars van D66, VVD, GroenLinks, PvdA en CDA het nieuwe coalitieakkoord met plannen voor de komende vier jaar. MARTIJN BEEKMAN

Coalitieakkoord 2022-2026

'Voor een stad die tegen een stootje kan'. Dat is de titel van het coalitieakkoord 2022-2026 dat de onderhandelaars van D66, VVD, GroenLinks, PvdA en CDA 16 september hebben gepresenteerd.

■ In het akkoord staan de plannen voor de stad voor de komende vier jaar. De nieuwe coalitie gaat aan de

slag met de volgende belangrijke thema's:

- een schone, veilige en leefbare stad
- een verantwoorde ontwikkeling van de stad
- bestaanszekerheid en kansengelijkheid
- duurzaamheid

Tegelijkertijd wil de coalitie de gemeentelijke financiën op orde

brennen. De gemeente staat er financieel niet goed voor. De lasten voor Hagenaars gaan omhoog.

Onderhandelingen

In maart kozen de inwoners van Den Haag een nieuwe gemeenteraad. De onderhandelingen op initiatief van verkiezingswinnaar Hart voor Den Haag liepen vast.

Daarna zijn D66, VVD, GroenLinks, PvdA en CDA op 23 mei 2022 gaan onderhandelen over het nieuwe beleidsprogramma, samenwerkingsafspraken en financiële afspraken. Zij werden daarbij ondersteund door Piet Hein Donner.

➔ Lees verder op pagina 3: Plannen uit het coalitieakkoord

Honden weer welkom op strand

■ Van 1 oktober tot 15 mei zijn honden weer welkom op het strand. Ze mogen overal rondrennen en hoeven niet aan de lijn. U moet wel de hondenpoep opruimen. Neem daarom een schepje of zakje mee. U kunt de hondenpoep weggoien in een gewone afvalbak. Handhavers controleren of strandbezoekers zich aan de regels houden.

Meer informatie? denhaag.nl/honden

Kleurrijk Hondiusplein klaar voor klimaatverandering

Het Hondiusplein in het Regentessekwartier is na de opknopbeurt misschien wel het meest kleurrijke sportplein van Den Haag. Dankzij meer groen en een slim opvangsysteem voor regenwater, is het plein klaar voor de toekomst. Lees het verhaal over het Hondiusplein op www.hethaagsegroen.nl

MERIJN VAN GRIEKEN

DenHaag.nl uitgelicht

Zwemmen in de herfstvakantie?

Kijk voor de openingstijden van de Haagse zwembaden op denhaag.nl/zwemmen.

Het laatste nieuws over Den Haag?

Abonneer u op de wekelijkse nieuwsbrief van @denhaag.nl. Kijk op denhaag.nl/nieuwsbrief.

Actieplan Schone Stoep Onderzoek of kunst in studentencomplex zorgt voor minder afvaloverlast

Streetart tegen afvaloverlast

Wat hebben een flamingo met hoed, een coole hagedis en een zakelijke tijger met afval te maken? Als je het studentencomplex in de Asstraat binnenkomt, loop je ze zo tegen het lijf. De hal en de container-ruimte zijn omgetoverd tot vrolijke kunstwerken in de hoop dat bewoners de ruimten schoonhouden.

Als onderdeel van het Actieplan Schone Stoep was de gemeente op zoek naar een project om studenten meer te betrekken bij het afvalprobleem. De keuze viel op het studentencomplex aan de Asstraat van woningcorporatie Staedion: 'Het studentencomplex is een prima plek om het afvalprobleem te onderzoeken,' vertelt beheerder Wouter van Veen. 'De studenten weten hun weg naar de milieustraat nog niet te vinden en laten hun oude spullen en afvalzakken in de hal en de containerruimte achter. Het is een grote ergernis voor veel bewoners, het levert overlast op en trekt ongedierte aan.'

Caribische sfeer

Wouter begon samen met de gemeente te brainstormen. De keuze viel op het versieren van de hal en de containerruimte met muurschilderingen. Voor het kunstwerk werd de Haagse streetartist Ringo Mollinger ingeschakeld die met zijn enorme kunstwerken door heel de stad te vinden is. Ze begonnen met een gesprek waarin werd nagedacht over een idee en bijpassend ontwerp. 'We hebben hierbij gekozen voor een Caribische sfeer, iets waar de bewoners erg positief op reageerden. Door de ruimtes te versieren

De Haagse streetartist Ringo Mollinger aan het werk in het studentencomplex in de Asstraat.

VALERIE KUYPERS

Actieplan Schone Stoep

De actie in de Asstraat is onderdeel van het Actieplan Schone Stoep. Met dit actieplan onderzoekt de gemeente hoe het afvalprobleem in de stad aangepakt kan worden. Denk bijvoorbeeld aan afvalvoorlichters, stickers op afval naast de containers, communicatie in andere talen, het tijdelijk verwijderen van containers die niet vaak gebruikt worden en camera-toezicht. De lessen gebruikt de gemeente om de aanpak van afval te verbeteren.

 Meer informatie?
[schoondoewegewoon.nl](https://www.schoondoewegewoon.nl)

hopen we dat bewoners meer binding krijgen met de plek zodat ze minder geneigd zijn om afval achter te laten,' zegt Wouter.

Fluwelen handschoenen

Ringo ging vervolgens aan de slag met een ontwerp: 'Wouter gaf hele fijne handvaten en met het Caribische thema kan je alle kanten op qua kleur, figuren en abstracte vormen.' Naast een kleurrijk ontwerp dacht Ringo ook aan de praktische kanten. 'Toen ik voor het eerst in het complex kwam, viel het op dat er vetvlekken op de muur zaten van spullen die er tegenaan worden gezet. Ik probeerde het kunstwerk dan ook wat drukker te maken zodat je niet elk spatje duidelijk ziet. Je moet niet verwachten dat iedereen met fluwelen handschoenen

er langs gaat lopen.'

Ringo kreeg tijdens maken van de schildering positieve opmerkingen. 'Bijna iedereen die langsliep, vond het erg tof en kreeg een glimlach op het gezicht. Ik hoop dat de bewoners het gaan zien als hun eigen muur en hem ook zo behandelen.' De komende maanden gaat Wouter samen met de gemeente onderzoeken of de kleurrijke schildering ook echt zorgt voor minder afvaloverlast. Deze resultaten worden ook meegenomen in het evaluatierapport over het complete Actieplan Schone Stoep. 'In oktober gaan we in de Asstraat de resultaten verzamelen en kijken of het heeft gewerkt. Ik merk zelf aan de eerste reacties dat het grootste deel van de bewoners het erg leuk vindt. Wat mij betreft is het de gezelligste container-ruimte van de stad.'

Contact met de gemeente

E-mail: www.denhaag.nl/contact
Telefoon: 14070 (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 17.00 uur)
Chatten: www.denhaag.nl/contact (zelfde tijden als telefoon)
Balie: Den Haag Informatie @entrum in Atrium stadhuis (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 16.30 uur)
Post: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag
Sociale media: twitter.com/gemeentedenhaag, facebook.com/gemeenteDH, instagram.com/gemeentedenhaag
Gemeenteberichten: Officiële publicaties van de gemeente vindt u op www.overuwbuurt.overheid.nl

Afspraak bij de gemeente

Balies Publiekszaken: Heeft u een nieuw paspoort, ID-kaart of rijbewijs nodig? Of wilt u bijvoorbeeld een geboorte aangeven? Voor dit soort producten en diensten kunt u terecht bij de balies Publiekszaken bij Stadhuis Spui (Spui 70) en Stadskantoor Leyweg (Leyweg 813).

Afspraak maken: De gemeente werkt op afspraak. Zo kan de gemeente tijd voor u reserveren en bent u er zeker van dat u goed en snel geholpen wordt. Maak een afspraak via www.denhaag.nl/afspraak. Lukt het niet om op tijd een afspraak te maken via de website? Dan kunt u bellen naar 14070. Zij bekijken dan of het nodig is de afspraak te vervroegen.

Colofon

De Stadskrant verschijnt elke vier weken
De volgende Stadskrant verschijnt op: 26 oktober
Uitgave: Gemeente Den Haag, Spui 70, Postbus 12600, 2500 DL Den Haag
telefoon (070) 353 26 30
E-mail: stadskrant@denhaag.nl
Eindredactie: Corinne Leopold
Met bijdragen van: Sander Koster, Hans Oerlemans, Marga van der Burgt en Eveline Veldt
Klachten bezorging: www.denhaag.nl/stadskrant
Productie: Gemeente Den Haag, IDC
Reacties: Mail uw reactie naar stadskrant@denhaag.nl of bel (070) 353 26 30

Coalitieakkoord: dit zijn de plannen voor de komende vier jaar

In het coalitieakkoord 2022-2026 staat welke plannen de nieuwe coalitie heeft voor de stad in de komende vier jaar. Een greep uit de plannen.

Een schone, veilige en leefbare stad

- De gemeente investeert extra in het onderhoud van straten en groen.
- Den Haag krijgt meer bomen.
- De gemeente reageert sneller op meldingen over volle containers of afval op straat.
- Wijken die kampen met meerdere problemen krijgen extra gerichte aandacht. Dat geldt voor het Kaapseplein, Duindorp, Van Baerlestraat en Weimarstraat/Zevensprong en voor het actieplan Kuststrook (Scheveningen en Kijkduin).
- Er komt extra geld voor de aanpak van criminaliteit.
- Er komen maatregelen tegen de overlast van coffeeshops.

Een verantwoorde ontwikkeling van de stad

- Er komen meer betaalbare woningen, zowel koop als huur.
- De gemeente pakt leegstand, verkrotting en slechte verhuurders aan.
- De regels rond verkamering worden ruimer. Zo ontstaat meer ruimte voor studentenhuisvesting.
- Gemeente investeert extra in maatschappelijke voorzieningen.
- Benoordenhout krijgt weer een volwaardige wijkbibliotheek. De tijdelijke vestiging in Moerwijk wordt permanent. De gemeente onderzoekt hoe er ook in Mariahoeve en Spoorwijk op termijn volwaardige bibliotheken kunnen komen.
- De parkeertarieven gaan om-

hoog en er komt in meer wijken betaald parkeren. De gemeente investeert de extra inkomsten in projecten die de doorstroming van het verkeer bevorderen.

Duurzaamheid

- Den Haag wil in 2030 klimaatneutraal zijn.
- Het tempo van het isoleren en opknappen van woningen gaat omhoog naar 10.000 per jaar. De minst energiezuinige woningen (labels E, F en G) krijgen voorrang.
- Bewoners en ondernemers krijgen meer duidelijkheid welke warmtebronnen er beschikbaar zijn en komen in hun wijk.
- De gemeentelijke regels voor het plaatsen van zonnepanelen en warmtepompen worden soepeler.

Bestaanszekerheid en kansengelijkheid

- Steeds meer mensen hebben problemen om rond te komen. Er komt daarom extra geld voor armoedevervoorzieningen.
- In Den Haag bestaan grote verschillen in gezondheid. Ook op andere gebieden zijn er achterstanden. De gemeente zet in op voorkomen van problemen (preventie). Ook investeert de gemeente in sociale verbanden in de stad.

Dienstverlening

- De gemeente gaat flexibeler werken en meer luisteren naar inwoners en ondernemers.
- De gemeente investeert in ontmoetingspunten in de wijken waar inwoners, organisaties en gemeente elkaar kunnen treffen.
- De telefonische dienstverlening wordt verbeterd.
- De gemeente reageert sneller als Hagenaars iets vragen of melden.

Gemeentefinanciën

- De onroerendezaakbelasting gaat met 14,6 procent omhoog. Voor een woning van 500.000 euro betekent dat een stijging van € 35,50 per jaar.
- De afvalstoffenheffing en de rioolheffing gaan omhoog en worden volledig kostendekkend.
- De toeristenbelasting gaat omhoog.
- Er komt een fonds dat helpt bij het aantrekken van bijdragen uit Europese en Rijksregelingen.

Kandidaat-wethouders

Tegelijk met het coalitieakkoord zijn op 16 september ook de kandidaat-wethouders gepresenteerd. Dat zijn:

- Robert van Asten: Stedelijke Ontwikkeling, Strategie en Europa
- Martijn Balster: Volkshuisvesting, Welzijn en Zuidwest
- Hilbert Bredemeijer: Onderwijs, Jeugd en Sport
- Saskia Bruines: Financiën, Cultuur en Economie
- Arjen Kapteijns: Duurzaamheid en Energietransitie
- Anne Mulder: Mobiliteit, Buitenruimte en Scheveningen
- Kavita Parbhudayal: Werk, Wijken en Dienstverlening
- Mariëlle Vavrier: Armoede, Inclusie en Volksgezondheid

Zij worden beëdigd in een speciale raadsvergadering. Die vindt plaats op dinsdag 27 september. In de volgende editie van de Stadskrant (26 oktober) leest u meer over het coalitieakkoord. Het coalitieakkoord is ook te vinden op de website van de gemeente.

 Meer informatie?
denhaag.nl/actueel

Ombudsman

Geen erfpacht wel kosten

‘Ik heb de erfpacht voor mijn parkeerplaats afgekocht,’ vertelt mevrouw X op het spreekuur van de ombudsman. ‘Daar ben ik vanaf, dacht ik. Maar nu heeft de gemeente toch weer een nota gestuurd voor beheerkosten in verband met erfpacht. Ik heb gebeld met het stadhuis, maar niemand kon me uitleggen hoe het precies in elkaar zit. Wat zijn beheerkosten? En waarom moet ik die nog betalen?’

Ook de ombudsman krijgt niet meteen helder antwoord op vraag naar het hoe en waarom van de nota. Ambtenaren beloven het uit te zoeken en mevrouw te informeren. Heel ingewikkeld is het niet: naast de canon betalen erfpachters jaarlijks ook een vergoeding (€ 28,-) voor administratie, controle en andere beheerkosten. Wie de erfpacht eeuwigdurend afkoopt, kan ook de beheerkosten eeuwigdurend afkopen. Daar wordt eenmalig € 235,- voor in rekening gebracht. Een-en-ander is vastgelegd in de erfpacht-regeling.

De gemeente informeert mevrouw alsnog uitgebreid over de achtergrond van de nota. Nu ze weet hoe het zit, betaalt ze meteen. Ook bedankt ze de ombudsman voor de hulp om dit helder te krijgen. De klacht illustreert weer eens hoe belangrijk het is burgers tijdig, duidelijk en volledig te informeren. Veel klachten bij de ombudsman zijn mede terug te voeren op gebrekkige communicatie en/of halve informatie. Het zorgt voor ergernis bij burgers en het kost ambtenaren tijd om achteraf misverstanden recht te zetten, terwijl dit soort klachten relatief eenvoudig te voorkomen zijn.

Had er een duidelijke toelichting bijgezet, dan had mevrouw de nota meteen voldaan. Dat ze ook telefonisch die toelichting niet kon krijgen, komt er nog eens bovenop.

 De gemeentelijke ombudsman, mevrouw Stehouwer en de jeugdombudsman, mevrouw Nass behandelen klachten van burgers over de gemeente Den Haag en de Jeugdzorg.
Post: Postbus 16623, 2500 BP, Den Haag
Website: ombudsman.denhaag.nl, jeugdombudsman.denhaag.nl
Spreekuur: dinsdag van 13.00 tot 15.00 uur, afwisselend in bibliotheek Segbroek en Escamp
Telefonisch spreekuur: woensdag 13.00 tot 15.00 uur. Maak vooraf een afspraak via ombudsman@denhaag.nl of via (070) 752 82 00 (werkdagen van 9.00 tot 12.00 uur).

Inwonersonderzoek Hollandse Duinen

■ Komt u wel eens in Nationaal Park Hollandse Duinen? Grote kans van wel want de Haagse natuurgebieden zijn een onderdeel van dit Nationaal Park. De organisatie is benieuwd hoe inwoners het Nationaal Park ervaren. Tot en met 2 oktober kunt u een online enquête invullen. Daarin staan vragen over uw bezoek aan het park en hoe u de drukte ervaart.

 Meer informatie?
hethaagsegroen.nl

Samen werken aan een betere wereld

In Den Haag zetten steeds meer mensen zich in voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (ook bekend als de Sustainable Development Goals). Dit zijn zeventien doelen opgesteld door de Verenigde Naties om van de wereld een betere plek te maken. Bent u benieuwd wat er in Den Haag gebeurt of wilt u zelf ook bijdragen? Kijk op www.sdgdenhaag.nl.

Gezocht: interieur uit de jaren zeventig

■ Voor een onderzoek naar de Haagse architectuur uit de periode 1965-1995 is de afdeling Monumentenzorg van de gemeente op zoek naar een klassiek interieur uit de jaren zeventig. Bruine en oranje kleuren, wanden met (bak)steen of kurk, schrootjesplafonds, plavuizen en natuurlijk de zitkuil. Zo zagen veel huizen er uit in de jaren zeventig. Ook letterbakken, ribfluwelen banken, lage tafeltjes en veel planten

waren toen in de mode. Ondertussen zijn zulke inrichtingen behoorlijk zeldzaam geworden. Woont u in een huis dat nog helemaal uit de jaren zeventig stamt? Of kent u iemand met een interieur uit de jaren zeventig? Laat het weten via monumentenzorg@denhaag.nl.

Het gebeurt op bouwplaatsen, bij restaurants, maar ook in nagelstudio's en massagesalons. Uitbuiting is ook in Den Haag helaas nog steeds hoogst actueel. SHOP helpt slachtoffers om voor hun rechten op te komen. Onder hen zijn veel mensen van Chinese afkomst.

Slachtoffers van mensenhandel blijven vaak onzichtbaar

Meneer Wang (60) is al sinds 2001 in Nederland. Maar pas nu krijgt hij vaste grond onder de voeten. Hij heeft eindelijk een verblijfsvergunning en een werkgever die zich aan wetten en regels houdt. Sinds kort woont hij met zijn vrouw in een huurwoning in Den Haag. Daar gingen twintig jaar van onzekerheid en uitbuiting aan vooraf. Hij wil er graag over vertellen, maar wel anoniem. Uit schaamte en angst. Wang is niet zijn echte naam.

In de Chinese stad waar hij opgroeiende vertrokken veel mannen zonder geldige documenten naar Europa om te werken. Meneer Wang slaagde erin met hulp van een mensensmokkelaar Nederland te bereiken. Chinezen uit zijn geboortestreek vingen hem hier op. Hij werkte in de bouw, in de horeca, bij een bloementeler en in andere sectoren. Als er geld te verdienen viel, accepteerde hij alles. Een vaste woonplaats had hij niet. Van zijn zwart uitbetaalde loon stuurde hij het grootste deel naar zijn vrouw en zoon in China.

Inval in restaurant

Het dieptepunt kwam in 2018, zo vertelt meneer Wang op het kantoor van SHOP in Den Haag. Hulpverlenster Liam is tolk, want hij spreekt maar een enkel woord Nederlands. 'Ik werkte in een restaurant in een dorp ergens in Limburg. Waar weet ik niet precies. De baas kwam me ophalen op het station van Maastricht. Ik werkte zes dagen per week en elf uur per dag. In een kamertje boven het restaurant kon ik slapen. Na een tijd is de Arbeidsinspectie het restaurant binnengevallen. De baas had me van tevoren de plaats laten zien waar ik me in zo'n geval moest verstoppen. Maar ik werd gevonden en meegenomen naar het politiebureau.'

Hij werd niet het land uitgezet, omdat er inmiddels al wel een procedure voor een verblijfsvergunning liep. Via Chinese collega's hoorde meneer dat SHOP hulp kon bieden en zo kwam hij in contact met Liam (ook haar naam is

Meneer Wang: 'De baas had me van tevoren de plaats laten zien waar ik me bij een inval van de Arbeidsinspectie moest verstoppen.'

HENRIËTTE GUEST

Haagse Week tegen Mensenhandel

Van 17 tot en met 21 oktober vindt de Haagse Week tegen Mensenhandel plaats. Dit jaar met extra aandacht voor het thema arbeidsuitbuiting. In Den Haag zijn bijeenkomsten van professionals, zoals de zorg en de politie. Ook voor inwoners van Den Haag zijn er activiteiten, zoals een fototentoonstelling in het stadhuis. Hoe kun je signalen van uitbuiting herkennen, wat zijn de rechten van slachtoffers en op welke regelingen kunnen zij een beroep doen? Slachtoffers melden zich namelijk niet snel zelf. Daarom moet de omgeving extra alert zijn.

Meer informatie?
denhaag.nl/
mensenhandel
shop-denhaag.nl
wegwijzermensenhandel.nl

uit voorzorg gefingeerd). 'Wij bieden hulp op elk gebied waar dat nodig is,' vertelt zij. 'In de horeca, maar ook in massagesalons en nagelstudio's zijn veel Chinezen aan het werk die geen Nederlands spreken. Ze zijn kwetsbaar voor mensenhandel en uitbuiting, maar dat zie je niet aan ze. Slachtoffers van mensenhandel blijven onzichtbaar.'

Klem gezet

'De Nederlandse maatschappij is voor deze mensen enorm ingewikkeld. Ze weten zelfs niet dat je ergens hulp kunt vragen. Als je de taal niet spreekt, sta je overal buiten. Ze zitten klem. Mijn collega en ik leggen onze cliënten in het Chinees uit aan welke regels de werkgever zich moet houden en helpen om instanties te benaderen en zorgen voor juridische bijstand. We blijven vaak lang contact houden.'

Meneer Wang: 'Ik kan altijd bij Liam terecht. Ze heeft me geholpen om een huurwoning te krijgen. Mijn vrouw en ik woonden eerst op

een kamer in een huis met veel meer mensen. Nu hebben we een eigen woning. Het gaat goed met ons. Ik werk in een restaurant waar alles volgens de regels gaat en mijn vrouw is bezig met de inburgering. Over de toekomst denken we niet na. Werken is het belangrijkste. We zijn blij in Nederland te zijn.'

SHOP helpt

SHOP ondersteunt in Haaglanden en Midden-Holland slachtoffers van mensenhandel en helpt hen een nieuw leven op te bouwen. Het gaat hier om situaties waar mensen onder dwang of bedreiging moeten werken in slechte omstandigheden en voor weinig geld. Ook worden ze ingezet voor criminele activiteiten. De meeste slachtoffers komen uit het buitenland en spreken geen Nederlands. Na met valse beloften hierheen gelokt te zijn, is er geen weg terug. Zeker als hun paspoort door de 'werkgever' is ingenomen.

Mensenhandel komt voor in de prostitutie, horeca en tuinbouw, maar het gebeurt ook met huishoudelijke hulpen en personeel op

ambassades. SHOP geeft hulp, advies en informatie. Willen slachtoffers aangifte doen, dan gaat een hulpverlener mee naar de politie. Voor vrouwen in de prostitutie is er in noodsituaties opvang. Alles is erop gericht om de cirkel van schaamte, angst en afhankelijkheid te doorbreken, zodat slachtoffers zich uit de beklemmende situatie bevrijden en een zelfstandig leven kunnen gaan opbouwen.

“
Chinezen die geen Nederlands spreken zijn kwetsbaar voor mensenhandel en uitbuiting
”

Piet Heinplein klaar in voorjaar 2024

In maart 2022 startte de herinrichting van het Piet Heinplein en het vernieuwen van de omliggende kademuren en bruggen. De vorm van de nieuwe indeling wordt inmiddels steeds beter zichtbaar. Ondanks het harde werken, heeft het project vertraging opgelopen. Daardoor wordt de planning aangepast.

■ De oude kademuren en bruggen in Den Haag hebben een houten fundering. Deze fundering is op veel plaatsen aangetast door een bacterie. Daarom vervangt de gemeente bruggen en kademuren in de stad. Dat gebeurt volgens een vaste planning. Het werk rondom het Piet Heinplein is verdeeld in twee fases. In fase 1 wordt de Anna Paulownabrug vervangen en de overkapping over de gracht weggehaald. In fase 2 worden de Elandbrug en de kademuren vervangen. Daarna krijgt het gebied een nieuwe inrichting. De overkap-

Werkzaamheden Piet Heinplein.

JURRIAN BROBBEL

ping over de gracht verdwijnt en het water krijgt meer ruimte. Het plein wordt een gebied voor langzaam verkeer en een plek om te ontspannen. Door vertraging duurt fase 1 nu langer dan oktober 2022.

Door de opgelopen vertraging kan Eneco later beginnen met het aanleggen van de stadsverwarming onder de Anna Paulownaburg. Daardoor zijn de Anna Paulownabrug en de Elandbrug een periode

tegelijk afgesloten. Na enkele maanden gaat de Anna Paulownabrug weer open. In het voorjaar van 2024 zijn alle werkzaamheden klaar.

Kijk op www.denhaag.nl/piet-heinplein voor meer informatie. Of download gratis de BouwApp via telefoon of tablet. Omwonenden ontvangen een uitnodiging voor een bewonersavond, waarbij de nieuwe planning en afsluitingen worden besproken.

Elandstraat.

Gemeente telt verkeer in Centrum-Noord

In september heeft de gemeente al het verkeer geteld in een groot deel van stadsdeel Centrum. Zo kan de gemeente meten of de maatregelen om de leefbaarheid in Centrum-Noord te verbeteren werken. De komende jaren worden de tellingen herhaald. Dat gebeurt steeds in september.

■ Bewoners, ondernemers en belangenorganisaties uit Centrum-Noord boden de gemeente in 2021 een advies aan voor maatregelen om doorgaand verkeer in dit gebied te verminderen.

De maatregelen zijn bedoeld om drukte tegen te gaan en de luchtkwaliteit en leefbaarheid verbeteren. De gemeente nam dat advies over.

Proeven

Enkele projecten zijn al gestart. Bijvoorbeeld de proef met een linksafverbod vanaf het Zuidhollandplein naar de Koningskade en een autoluwe Prinsestraat en omgeving.

Andere maatregelen volgen nog dit jaar of de komende jaren. Denk daarbij aan een proef met het versmallen van het brede deel van de Javastraat (tussen de Alexanderstraat en het Nassaplein) en het toevoegen van groen.

 Meer informatie?
denhaag.nl (zoek op auto-verkeer centrum noord)

Den Haag rijdt MONO

De mobiele telefoon is niet meer weg te denken uit ons leven. Maar in het verkeer kan de telefoon voor grote risico's zorgen. Gelukkig zijn er manieren om bereikbaar te blijven en toch ongestoord aan het verkeer deel te nemen. Dat doet u door MONO te rijden.

■ Dankzij sociale media zijn vrienden, familie en collega's altijd dichtbij, altijd bereikbaar. Dat is fijn, maar niet altijd. In het verkeer geeft het afleiding: slingerende fietsers, voetgangers die zomaar de weg oversteken, bijna botsingen en

echte ongelukken. Berichtjes typen op de telefoon maakt het risico op een ongeval minimaal 25 keer zo groot.

Campagne

Daarom is er de campagne MONO. Om iedereen bewust te maken van de risico's. Met tips om afleiding onderweg door de telefoon te voorkomen. Ook de gemeente doet een oproep om MONO te rijden.

Tips tegen afleiding

■ Gebruik een app om oproepen en berichten wel te ontvangen, maar notificaties uit te schakelen.

■ Laat anderen weten als u op weg gaat. Dan weten ze dat ze niet moeten storen.

■ In de auto: zet de telefoon op stil en stop hem in uw tas, handschoenenkastje of op de achterbank.

■ Op de fiets: gebruik 1 oortje of plaats een houder op uw stuur.

 Meer informatie?
denhaag.nl/verkeersveiligheid

CID dagen: 13, 14 en 15 oktober

■ Het Central Innovation District (CID) is het gebied tussen en rond de stations Den Haag Centraal, Hollands Spoor en Laan van NOI. Dat gaat de komende 20 jaar flink veranderen. Benieuwd naar de ontwikkelingen? Kom naar een van de bijeenkomsten en denk mee over de toekomst van het CID. Er is ook een informatiemarkt en een prijsvraag.

 Meer informatie?
denhaag.nl/CIDdagen

Veilig naar school

Samen met de gemeente bedacht basisschool de Vlieger een campagne om vooral lopend of fietsend naar school te komen. Komen ouders toch met de auto? Dan is het verzoek om niet direct bij de school te parkeren, maar iets verderop. Ook werken aan een verkeersveilige schoolomgeving? Mail naar: veilignaarschool@denhaag.nl.

Vertraging Rijkswijkseplein

■ Door een ongeluk op het Rijkswijkseplein werken de verkeerslichten niet meer. Verkeer kan over het plein rijden, maar met vertraging. Een aantal rijbanen is tijdelijk dicht. Verkeersregelaars helpen voetgangers en fietsers. Volg de gele borden voor een andere route. De gemeente probeert de verkeerslichten zo snel mogelijk te vervangen.

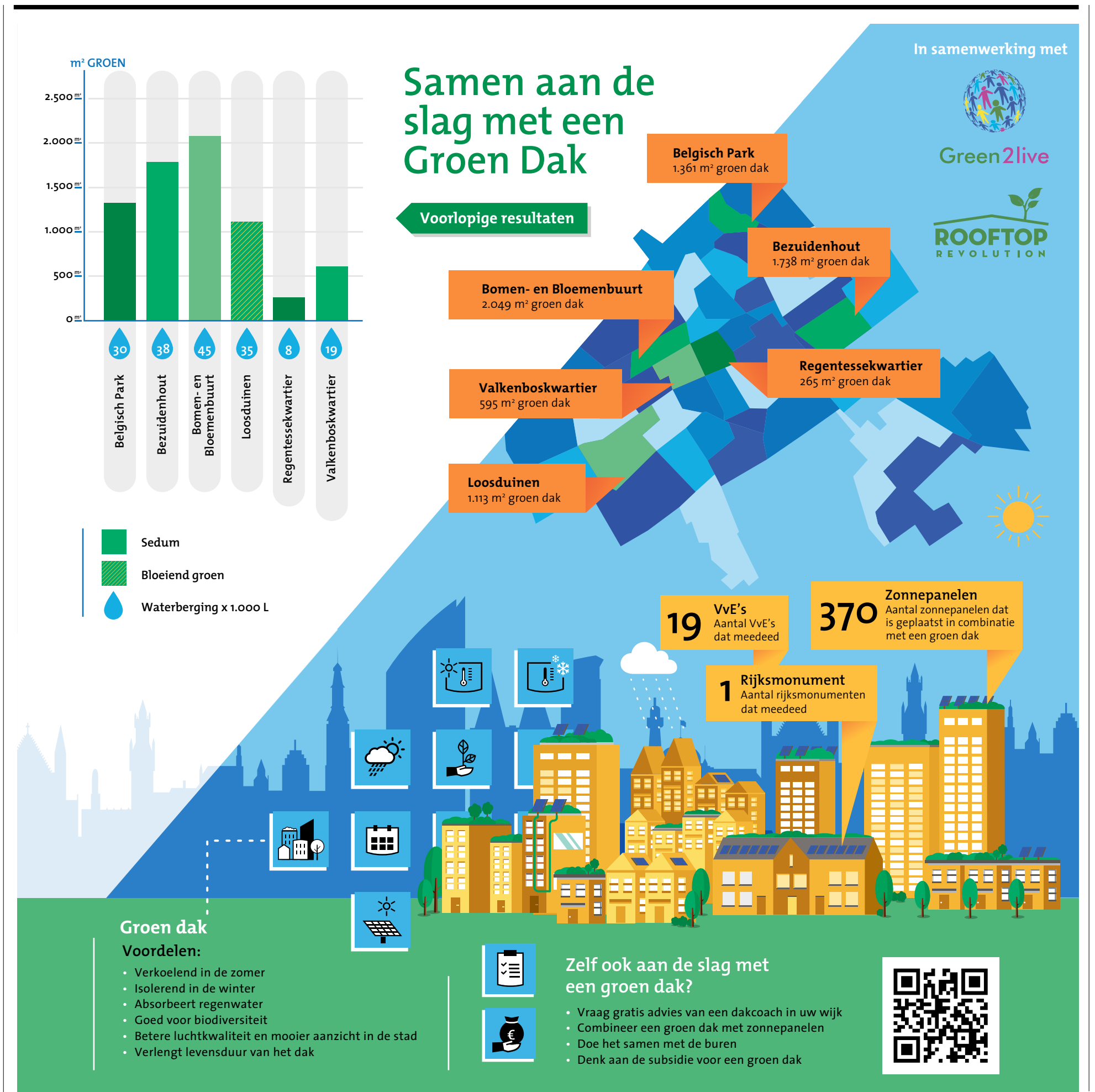
 Meer informatie?
denhaag.nl/bereikbaarheid

Actueel

■ Het Kleine Loo: de rijbaan van de Hofzichtlaan naar Reigersbergenweg krijgt nieuw asfalt. Eind september tot begin november.

■ Kruisingen Loosduinsekade - Zuiderparklaan en Loosduinseweg - Valkenboslaan: werkzaamheden van 26 september tot eind november.

 Meer informatie?
denhaag.nl/bereikbaarheid

Den Haag kleurt groener

Hagenaars zijn dit jaar met hun dak aan de slag gegaan om het met steun van de gemeente te vergroenen. Ze deden mee aan de actie 'Samen aan de slag met een groen dak'.

■ ■ Platte grijze daken worden bedekt met een mix van vetplanten, kruiden, grassen en soms ook bloemen. In zes wijken begeleiden dakadviseurs van Rooftop Revolution en Green2live de deelnemers. Ze kijken of het dak geschikt is, helpen

met het aanvragen van een offerte en zorgen dat de uitvoering goed verloopt.

Groen dak veel vriendelijker

'We hebben veel aanvragen gekregen voor de platte daken van aanbouwen, schuurtjes en fietsstallingen,' vertelt adviseur Rosanne van Rooftop. 'Die zijn perfect geschikt en je kunt er gemakkelijk bij. Veruit meeste deelnemers kiezen ervoor om het werk zelf te doen.'

'Mij gaat het vooral om de biodiversiteit,' zegt Erwin Duisdeiker. Hij is samen met zijn burens in de Chasséstraat in Regentessekwartier aan de slag gegaan. 'Onze buurt is behoorlijk verstedend met weinig ruimte om te vergroenen. Maar lelijke platte daken zijn er volop. Een groen dak ziet er veel vriendelijker uit. De hele buurt is er blij mee, want de bovenburen kijken nu uit op de groene daken van onze aan- en uitbouwen.'

Wim Mos woont in Kijkduin. Hij

gaat het dak van zijn berging vergroenen en ook een brede overstek bij de slaapkamer. 'Het oogt beter, is goed voor de natuur en zorgt 's zomers voor verkoeling. Ik heb in de buurt flyers verspreid over de actie. Dat heeft effect gehad: al vijftien burens hebben zich ingeschreven.'

De infographic laat de resultaten van de actie zien. In oktober gaat de laatste groep deelnemers aan de slag met hun dak. De gemeente bekijkt daarna hoe de actie is

verlopen en waar verbeteringen mogelijk zijn.

Op www.duurzamestad.denhaag.nl leest u verder over de bewoners en het vergroenen van hun daken. Hier vindt u ook informatie over de subsidieregeling en antwoorden op veel gestelde vragen over groene daken.

Meer informatie?

<https://bit.ly/3fa0hkk> of scan de QR-code

Direct Bespaaractie Gratis energiebesparende maatregelen thuis laten installeren

Zo gaat je energieverbruik omlaag

De winter komt eraan. Kosten voor energie schieten omhoog. Energie besparen loont nu meer dan ooit. Iedere Hagenaar kan meedoen aan de gratis Direct Bespaaractie. Simpele maatregelen worden bij je thuis uitgevoerd. En je krijgt tips hoe je zonder veel moeite energiezuiniger kunt wonen.

Met rollen radiatorfolie onder de arm belt Lucas Rijnvee aan bij een woning in de Roggeveestraat. Zijn collega draagt een kist met ledlampen, tochtstrips en waterbesparende douchekoppen. Zij werken bij Buurtbeheer Ontwikkeling Zeeheldenkwartier (BBOZ) en zijn al bij tientallen Hagenaars over de vloer geweest voor de Direct Bespaaractie van de gemeente.

Vandaag is dat bij een gezin met twee pubers. Een druk huishouden met een hoge energierekening. Daar valt zeker iets aan te doen, volgens Lucas: 'Wij helpen de mensen op weg met simpele maatregelen zoals radiatorfolie. Daarmee dek je de achterkant van radiatoren af bij een koude buitenmuur. Dan straalt de warmte alleen naar boven en de kamer in, tenminste als er geen gordijnen voor hangen. Bij elke maatregel geven we uitleg hoe je er het meest van profiteert.'

Lucas loopt door het huis op zoek naar oude lampen, radiatoren bij buitenmuren en spleten en kieren. Als eerste wordt een lamp op het toilet vervangen door een ledlamp. In de hal blijkt de voordeur een behoorlijk tochtgat. De bewoner krijgt een set tochtstrips om zelf aan te brengen en een nieuwe brievenbusborstel. In de badkamer wordt een verkalkte douchekop vervangen door een energiezuinig exemplaar.

Al dit soort simpele maatregelen besparen energie. Maar er komt nog iets bij.

Installateur Lucas Rijnvee installeert een gratis ledlamp. 'Wij helpen mensen op weg met simpele maatregelen.'

HENRIËTTE GUEST

Direct Bespaaractie en duurzame cadeaukaart

De Stichting Dr. Schroeder van der Kolk en GreenFox/Nelis Company installeren ook kleine maatregelen bij bewoners thuis. Er zijn de afgelopen maand heel veel aanvragen geweest. Hierdoor kan het langer duren voordat u aan de beurt bent voor een afspraak. Speciaal voor Ooievaarspashouders is er de Duurzame Cadeaukaart. Hiermee krijgen inwoners een korting op een energiezuinig apparaat zoals een koelkast of een stofzuiger.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl/acties
of scan de QR-code

Lucas adviseert de bewoners om afspraken te maken over minder energiegebruik: korter douchen, apparaten niet stand-by laten staan en lampen uit en radiatoren dicht in kamers waar je niet bent. Lucas: 'Het zijn allemaal kleine dingen, maar zo krijgen jullie je stroom- en gasverbruik omlaag. Dat garandeer ik.'

Zo goedkoop mogelijk besparen

Jasper uit Mariahoeve deed ook mee aan de Direct Bespaaractie. Het valt niet op, maar overal in zijn appartement wordt energie bespaard. Al jaren geleden heeft hij alle lampen vervangen door ledlampen. Ze verbruiken veel minder stroom en gaan veel langer mee.

Grootste kostenpost is het gas voor de centrale verwarming. Onder de radiatoren in de woonkamer heeft Jasper kleine ventilatoren gemonteerd. Als de radiator warm wordt, gaan ze draaien.

Wat is het effect? 'De warmte verspreidt zich sneller door de kamer, waardoor de ketel minder lang hoeft te branden. Daarmee kun je wel twintig procent aan stookkosten besparen.'

Voor Jasper is het een sport om alles zo goedkoop mogelijk voor elkaar te krijgen. Hij heeft slim gebruik gemaakt van acties van gemeente, woningcorporatie en energiebedrijf. 'Ik heb met flinke korting drie ventilatoren voor onder de radiator gekocht bij mijn energiebedrijf. En één heb ik er gewonnen, omdat ik meedeed aan een workshop Energie Besparen.' Met de Duurzame Cadeaukaart voor Hagenaars met een Ooievaarspas heeft Jasper een energiezuinige vriezer gekocht.

 Lees meer op:
duurzamestad.denhaag.nl/haagse-aanpakkers

Handig stappenplan voor VvE's die zonnepanelen willen

■ Woont u in een appartement en wilt u zonnepanelen plaatsen?

Er zijn veel dingen waar u aan moet denken. En misschien heeft u vragen als 'wat moet ik allemaal regelen?' De gemeente helpt u graag op weg. We hebben een handig stappenplan gemaakt met praktische tips en informatie. Dit helpt u door het hele proces. Van het eerste gesprek met uw burens tot het moment dat de zonnepanelen liggen. Zo start u stap voor stap naar zonnepanelen

op een VvE-dak.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl/stappenplan-zonnepanelen-voor-vve of scan de QR-code

Bespaaractie voor ondernemers

■ Wilt u als ondernemer geld en energie besparen? Doe dan mee met de Bespaaractie voor ondernemers. Via deze collectieve inkoopactie helpt Den Haag ondernemers om onder andere ledlampen, aanwezigheidsmelders en/of een hybride warmtepomp te kopen en installeren. Dat is goed voor het milieu, voor de stad, en voor uw bedrijf.

Door mee te doen aan de Bespaaractie ontdekt u hoeveel u in uw bedrijfspand kunt besparen,

hoeveel verduurzamen u zou gaan kosten, en welke landelijke subsidies er zijn. Dat scheelt u veel uitzoekwerk. Inschrijven kan tot 28 november.

 Meer informatie en inschrijven?
denhaag.nl/bespaaractie

Gratis actie stookkosten

■ Heeft u hoge stookkosten, kamers die maar niet warm worden of suizende leidingen? Of vraagt u zich af of uw cv-ketel aan vervanging toe is? Meld u dan aan voor de actie 'Goedkoper uw huis verwarmen'. Een adviseur komt bij u langs en kan al meteen uw cv ontluichten en beter afstellen.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl/goedkoper-uw-huis-verwarmen

Ondernemers helpen vluchtelingen

Boodschappen, witgoed, maaltijden en werk. Drie Haagse ondernemers met het hart op de goede plek, stellen belangeloos diensten en goederen beschikbaar aan vluchtelingen. Hun doel? De nieuwe Haagse inwoners een welkom gevoel te geven om zo van hun tijdelijke huis, een thuis te maken. Voor alle drie voelt het helpen van de nieuwe inwoners logisch. 'Zorgen voor elkaar, hoort gewoon bij Den Haag'.

Ben Lachhab: 'We zijn er voor iedereen die het nodig heeft.'

Maaltijden koken, invriezen en bezorgen

Ik ben het gelukkigst als ik zie dat mensen zich prettig voelen in hun woonomgeving. Mijn werk voor de participatiekeuken leerde me veel over de veerkracht van mensen en het belang van een hechte samenleving. Dat gaat eenzaamheid en armoede tegen. Voor mensen die naar onze stad vluchten, is het heel moeilijk om opgenomen te worden. Ze komen in een onzekere situatie terecht en zijn overgeleverd aan de hulp van anderen. Mensonwaardig als je het mij vraagt. Bij de Participatiekeuken koken we grote hoeveelheden maaltijden, vriezen ze in en bezorgen ze op de plekken waar dat nodig is. En we zorgen voor een plek van ontmoeting en steun. Dat kunnen we niet alleen. Grote partners zoals Shell, het Marriott Hotel

en het World Forum stelden hun keukens en vriezers beschikbaar en zorgden voor vervoer naar de diverse locaties. De nood is hoog en we kunnen heel snel schakelen als dat nodig is. Dat doen we trouwens niet alleen voor de Oekraïners. We zijn er voor iedereen die het nodig heeft. We merken dat mensen met een migratieachtergrond wat moeilijker aansluiting vinden. Het is belangrijk dat ook zij zich onderdeel van de gemeenschap voelen. Hoe meer verbondenheid met elkaar, hoe meer onderlinge steun, hoe meer geluk. Zo simpel is het.'

Ben Lachhab, Initiatiefnemer, aanjager en inspirator bij de Participatiekeuken in Moerwijk

Wasmachines en koelkasten voor de opvang

Een vriend van mij heeft wat huizen in Den Haag in bezit. De leegstaande panden stelde hij beschikbaar voor de opvang van vluchtelingen en al gauw bleek dat er veel apparatuur nodig was. Wasmachines, koelkasten en koffiezetapparaten, dat soort dingen. Die zijn echt belangrijk als je ergens lekker wilt kunnen wonen. Uiteindelijk ging het balletje steeds verder rollen. Ik heb in Den Haag een groot netwerk van ondernemers zoals Hof van Rijnland, beheerder van huurwoningen en 070 Vastgoed. We wisten elkaar snel te vinden toen bleek hoe hoog de nood was. Niet nadenken, gewoon doen. Iemand moet het doen, toch? Het valt me wel op dat veel kleine ondernemers hun hulp aanboden. Dat vind ik het mooie aan Den Haag. Een grote stad met een ons-

kent-ons-cultuur. En dat krachtige netwerk zetten we dus ook in als mensen onze hulp nodig hebben. Zelf vind ik het bijzonder dat ik het goede werk van mijn opa en vader kan voortzetten. Zwennes bestaat al sinds 1905, ik ben de derde generatie. In de beginjaren, toen Zwennes nog een babyafdeling had, stelde mijn opa babypakketten samen voor asielzoekers. Het helpen van mensen in nood zit in de familie.'

Peter van der Klugt, Eigenaar van Zwennes, winkel voor witgoed, keukenapparatuur en gashaarden in Den Haag

Peter van der Klugt: 'Het helpen van mensen in nood zit in de familie.'

Robbert van Swol: 'Er was ook een grote behoefte aan werk.'

Basisboodschappen voor 300 Oekraïense gezinnen

Ruim 300 Oekraïense gezinnen ontvingen een doos basisboodschappen en natuurlijk een pak stroopwafels. Zodra wij hoorden over de aankomst van gevluchte Oekraïners in Den Haag, ging het personeel in onze winkels aan de slag om de pakketten samen te stellen. De gemeente zorgde voor een bus om alles naar de opvanglocaties te brengen. Al gauw bleek dat er ook een grote behoefte was aan werk. Samen met Den Haag Werkt, het werk en ontwikkelbedrijf van de gemeente, begonnen we met pionieren. Want de komst van zoveel nieuwe collega's tegelijk waren we ook niet gewend. Met hulp van Google Translate, tolken en open gesprekken lukte het om mensen snel aan het werk te zetten. Er staan nu

hoogopgeleide mensen, die hun carrière tijdelijk achterlieten in hun thuisland, met plezier te werken in onze winkels. Ze zijn warm opgenomen door het personeel. Die zijn ook allemaal erg betrokken bij wat er in de wereld gebeurt en willen graag helpen. Dat hoort bij de Haagse mentaliteit. Inmiddels werken we ook nauw samen met gemeente Zoetermeer en gemeente Rijswijk. Zij konden onze aanpak zo overnemen. Van de 525.000 Hagenaars werken er 5000 bij de Albert Heijn. Onze maatschappelijke rol is groot. Die zetten we ook erg graag op deze manier in.'

Robbert van Swol, Manager van twee vestigingen van Albert Heijn in Benoordenhout

Michelle combineerde mantelzorgtaken met werken, een studie en de zorg voor haar kinderen. 'Achteraf vraag je je af: hoe heb ik dat in hemelsnaam gedaan?'

GINO AIKMAN

Michelle heeft een vol leven. Ze werkt, doet een studie en heeft twee jonge kinderen met haar ex-man. Haar dagen zijn dus behoorlijk gevuld. Toen haar vader een jaar geleden een herseninfarct kreeg en terminaal ziek bleek gooide de zorg voor hem alles overhoop.

'Ik had meer hulp moeten vragen'

Het is zichtbaar moeilijk voor Michelle om te praten over de tijd dat haar vader ziek was. Ze hield veel van hem. 'Ik werd op een maandagochtend vroeg gebeld: papa moet naar het ziekenhuis, hij is niet zichzelf. Toen bleek al snel dat hij zijn herseninfarct niet meer te boven zou komen. Door onderliggend lijden was zijn lichaam gewoon op. We hebben toen een paar weken intensief voor hem gezorgd. Hij was in zijn eigen huis. Dat was fijn. Maar hij had wel de hele dag aandacht en zorg nodig. Door het herseninfarct wist hij als hij wakker werd niet meer waar hij was. Dat maakte hem onrustig. Dus we moesten de hele tijd bij hem blijven en hem geruststellen.' Michelle vertelt dat het fijn was om te zorgen. 'Het geeft je een doel in een moeilijke tijd. En het was iets wat ik

Ondersteuning voor mantelzorgers

De verhalen van Michelle en andere mantelzorgers zijn te bekijken op de website www.denhaagmantelzorg.nl. Ook vind je op deze website meer informatie over ondersteuning voor mensen die, net als Michelle, zorgen voor een naaste. Mantelzorgers krijgen een cadeau van de gemeente. Daarmee wil de gemeente mantelzorgers bedanken.

 Meer informatie?
denhaagmantelzorg.nl

samen met mijn moeder en zus kon doen. Dat versterkte ook onze band.'

Overall willen zijn

Maar omdat het zo intensief was kon Michelle tijdelijk niet naar haar werk. 'En ik gaf mijn kinderen voor mijn gevoel te weinig aandacht. Ik was bij mijn ouders, moest boodschappen doen, kinderen ophalen van school en dan de kinderen naar vriendjes brengen om weer bij mijn ouders te kunnen zijn. Terwijl ik de boodschappen deed voelde ik dat ik bij mijn vader aan zijn bed wilde zitten. En wanneer ik dan weer bij zijn bed zat miste ik mijn kinderen en had ik het gevoel dat ik ze verwaarloosde.'

Hulp vragen

Het schuldgevoel dat Michelle voelde naar iedereen om haar heen vrat aan haar. 'Dat gevoel heeft die

laatste periode van mijn vader wel getekend.' Achteraf stelt ze vast dat ze meer hulp had moeten vragen. 'Misschien hadden vriendinnen wel boodschappen voor me willen doen. Of hadden ze de kinderen wel willen ophalen. Maar op dat moment had ik niet in de gaten dat ik in een uitzonderlijke situatie zat. Ik dacht: dit gaat eindeloos duren en straks doe ik mijn kinderen wat aan omdat ik ze te weinig aandacht geef.'

En dus bleef ze zo goed en zo kwaad als het ging alles zelf doen. 'Het gevolg was wel dat ik helemaal op was toen het voorbij was. Sterker nog, toen mijn vader overleed had ik de week erna alweer een nieuwe baan. Ik heb in die tijd met mijn verstand op nul ook nog gesolliciteerd. Achteraf vraag je je af: hoe heb ik dat in hemelsnaam gedaan? Het is allemaal gelukt en goed gegaan, maar het voelde wel heel

eenzaam. Juist in zo'n periode heb je steun, een luisterend oor en vriendschap nodig. Door deze ervaring zou ik anderen in dezelfde situatie eerder uit mezelf helpen. Als je in de overlevingsstand zit ben je namelijk niet meer in staat om helder na te denken. Je dendert maar door, terwijl je juist dan hulp nodig hebt.'

“
Juist in zo'n periode heb je steun, een luisterend oor en vriendschap nodig
”

Wat vinden de fracties van... de aanpak Stikstof en Bouwen?

Iedere maand kunnen inwoners via social media kiezen over welk onderwerp ze de standpunten van de verschillende fracties willen lezen. Deze maand kreeg het onderwerp de Haagse aanpak Stikstof en Bouwen de meeste stemmen. VVD, Partij voor de Dieren en DENK geven hun mening. Wilt u meestemmen over wat het volgende onderwerp moet worden? Volg dan het Twitteraccount van de Haagse gemeenteraad: @Gemeenteraad070

De stikstofdepositie in Den Haag wordt voor ongeveer 20% veroorzaakt door de activiteiten in de stad, zoals verkeer, wonen en bedrijvigheid. De inzet van de gemeente is om zowel de natuur te herstellen als de bouwopgave mogelijk te maken. Op 14 september vergaderde de Algemene Raadscommissie (Ruimte) onder meer over de Haagse aanpak Stikstof en Bouwen. Deze vergadering is terug te kijken op denhaag.nl/uitzendingenraad.

Westduinpark in Den Haag.

FLEUR BEEMSTER

Creatief zijn om te bouwen

De oplossing van de stikstofcrisis zal vooral van de Rijksoverheid moeten komen, omdat de gemeente zelf aan weinig knoppen kan draaien. We moeten creatief zijn om te kunnen blijven bouwen. We kunnen elektrisch rijden stimuleren voor particulieren en bevoorraders. We gaan met projectontwikkelaars in gesprek om te kijken naar de drempels die zij ervaren bij de hoge rente en de explosief gestegen bouwkosten.

Kies voor natuurherstel

Door het overschot aan stikstof verdwijnen bijzondere plant- en diersoorten uit de duinen. Dit overschot wordt veroorzaakt door de vee-industrie, de fossiele industrie, maar ook het wegverkeer. Veel is gesproken over het stikstofprobleem, maar acties blijven uit. Hierdoor staat naast de natuur ook de woningbouw onder druk. De gemeente moet dit probleem zelf ook aanpakken door de milieuzone uit te breiden, de snelheid te verlagen en parkeerplaatsen bij duingebieden op te heffen. Zo kan de natuur herstellen.

Groenere bouw, schonere lucht

Stikstof speelt de afgelopen jaren een hoofdrol bij veel thema's. De beperkingen in de bouwsector, verkeer en veesector. DENK Den Haag vindt het belangrijk dat het beleid in verhouding moet staan met de uitstoot per sector en de maatschappelijke gevolgen. Onze stad heeft behoefte aan meer woonruimte, bijbouwen is uiterst belangrijk. Over het algemeen is er ook veel te vergroenen. In de bouwsector kan hieraan bijgedragen worden door de verticale groenaanlegging in woontorens een harde eis te maken bijvoorbeeld.

Raad aan het woord

Arjen Dubbelaar, Hart voor Den Haag

Deze stad verdient beter op wonen. Tegenwoordig is het Haagse motto: veel lullen, weinig bouwen. Het Haagse stadhuis is

een praathuis, waar men wegloupt voor haar verantwoordelijkheid: bouwen voor de inwoners die het bestuur gekozen hebben. De stad Den Haag groeit in een rap tempo. Naar verwachting heeft onze stad in 2035 bijna 650.000 inwoners. Hart voor Den Haag is bezorgd over deze ontwikkeling en het taboe om daarover te spreken. Er zijn grote problemen die aangepakt moeten worden. Dat is een maatschappelijke opgave voor de komende periode.

Joren Noorlander, D66

Hagenaars staan jaren in de wacht voor een sociale huurwoning en leraren, verplegers en agenten kunnen moeilijk

een goede woning vinden. Gelukkig hebben we de Binckhorst, waar nog genoeg ruimte is om de nodige woningen te bouwen. Terwijl we die woningen bouwen moeten we niet vergeten dat die mensen ook scholen, parken en huisartsen nodig hebben. We bouwen in de Binckhorst echt aan het Den Haag van de toekomst. En als we de woningnood goed willen aanpakken moeten we niet stoppen bij de gemeentegrens, maar samenwerken met de regio.

Lesley Arp, SP

De stijgende energiekosten zorgen bij veel mensen voor stress. Dit geldt zeker voor mensen die een woning

met enkel glas huren, die al veel langer te maken hebben met bizar hoge energierekeningen. De SP voert samen met bewoners van de Jacob Catsstraat en omgeving actie voor snelle vervanging van het enkelglas. Het college heeft laten weten dat het nog tot 2028 kan duren voordat al het enkelglas in sociale huurwoningen is vervangen. De SP vindt dit onacceptabel en roept alle huurders met enkelglas op dit te melden via denhaag.sp.nl/enkelglas.

Stad in de raad

“De grootste beperking is echter de ontoegankelijkheid”

Mevrouw C. Loos, VN-Ambassadeur
Inclusie Nederland in de raadsvergadering van 8 september 2022.
Onderwerp: Ontwikkelingen Kijkduin-bad

Kort

Raadsvergaderingen

De Haagse gemeenteraad vergadert op donderdag 6 oktober om 13.30 uur in de raadzaal. Kijk voor de meest actuele informatie over vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissies op denhaag.raadsinformatie.nl.

Informatie

Wilt u spreken in de raad?

Iedereen kan spreken tijdens raads- en commissievergaderingen over onderwerpen die op de agenda staan. Dit heet 'Stad in de raad'. Voor inlichtingen hierover of om u aan te melden, kunt u terecht bij de griffie: telefoon (070) 353 31 31 of e-mail griffie@denhaag.nl.

Informatie over de raad

Informatie over de raad, de volledige agenda's, besluiten en verslagen van de raad en commissies vindt u op www.denhaag.nl/gemeenteraad. De stukken zijn ook in te zien bij het Den Haag Informatiecentrum (Stadhuis, Spui 70).

Een vergadering volgen

Kijk op www.denhaag.nl/uitzendingenraad voor een live uitzending van de commissie- of raadsvergaderingen. Raadsvergaderingen zijn ook live te zien op Den Haag TV (Ziggo kanaal 40)

Adres gemeenteraad

Postbus 19157
2500 CD Den Haag
E-mail: raad@denhaag.nl

Raadsvergaderingen

Donderdag 6 oktober
Raadzaal, Spui 70 (Stadhuis)
13.30 uur

Donderdag 20 oktober

Raadzaal, Spui 70 (Stadhuis)
13.30 uur

Meer informatie?
denhaag.nl/gemeenteraad

De fracties in de gemeenteraad zijn verantwoordelijk voor de inhoud van deze pagina.

Samen eten, dansen en creatief bezig zijn. Hét recept voor zes succesvolle zaterdagen vol activiteiten in juli en augustus, georganiseerd door Stichting Caribbean Angels in Loosduinen. Hun wens: minder eenzaamheid en meer goede gesprekken.

Caribbean Angels gaan eenzaamheid tegen

Sharline van den Bijtel zet zich met hart in ziel in voor de stichting, gesteund door vier andere bestuursleden en heel veel vrijwilligers. 'Daar waar vraag is, komen de Angels in actie.' Sharline is trots op het vele werk van de stichting. 'Jongeren, kinderen en ouderen kunnen allemaal op enig moment in hun leven wel een stukje ondersteuning gebruiken. Op dit moment is er vooral veel eenzaamheid onder ouderen, dus daar steken we nu de meeste energie in.'

Onder het motto 'Samen op stap, vergeet je eenzaamheid' organiseerde de stichting in juli en augustus vijf leuke middagen voor ouderen. 'We hebben zoveel plezier gehad' vertelt Sharline enthousiast. 'De bezoekers zaten eerst nog wat verlegen aan de kant, maar waren binnen de kortste keren net zo hard aan het dansen als de rest. Bij mensen met een kleurtje zit de passie meestal wat meer in het bloed. De anderen hadden een zetje nodig. Die gaven we graag'. Sharline lacht er hard om. 'We mochten ook op bezoek bij de gevolmachtigde minister van Curaçao, Carlson Manuel. Hier zaten we samen met mensen uit alle delen van de wereld. Mijn doel was om contacten te leggen en samenwerking te zoeken. In de hoop dat veel meer mensen zich gaan inzetten voor de wijk en tegen eenzaamheid. Het was een goede bijeenkomst en met hele lekkere taart.'

Week tegen Eenzaamheid

In de week van 29 september tot 6 oktober is de landelijke week tegen eenzaamheid. Jong en oud kan deelnemen aan diverse activiteiten. Den Haag doet al vier jaar mee aan deze week onder het motto 'Eerste Hulp Bij Eenzaamheid'. Op de website www.ehbe.nl is alle informatie te vinden over de Haagse activiteiten. Deze worden onder andere georganiseerd vanuit buurt- en sportvereniging, wijkcentra en lokale ondernemers.

 Meer informatie?
ehbe.nl

Sharline van den Bijtel organiseert met haar Caribbean Angels activiteiten om mensen met elkaar te verbinden. STICHTING CARRIBBEAN ANGELS

De afgelopen maanden waren hard werken. Sharline en haar collega's moeten er even van bijkomen. 'Twee weekjes maar hoor', zegt Sharline. 'Daarna begint ons volgende project weer.' Ze doelt op de naailessen die worden georganiseerd voor mensen die eenzaam zijn of schulden hebben. Sharline heeft er zin in. 'Hopelijk kunnen we starten in september met zes deelnemers. Die gaan drie maanden proberen of het werkt. Mensen leren bij ons naaien. Dan helpen ze hun burens met bijvoorbeeld het korter maken van een broek. Van de kleine bijdrage die ze daarvoor vragen, kunnen ze eten kopen. Veel mensen hebben er wat aan. Als het een succes wordt, dan gaan we drie jaar door met dit project. Ik denk dat het gaat lukken. We hebben al zoveel aanmeldingen dat we moesten kiezen welke zes er mochten starten.'

Sharline vertelt vol warmte over de vele vrijwilligers die het werk van de stichting ondersteunen. 'Ik ben vooral erg druk met voor-

bereiden en dingen regelen. Tijdens de activiteiten wordt eigenlijk alles gedaan door de vrijwilligers. Ik hoef me dan nergens meer mee te bemoeien. Maar dat kan ik natuurlijk toch niet laten. Mensen verwachten ook gewoon dat ik er ben om gezellig met ze te kletsen. En dat doe ik graag.'

Vanaf november geven de Angels ook voorlichting aan wijkbewoners die meer willen weten over mantelzorgen bij mensen die in de laatste fase van hun leven zijn. 'Als iets eenzaam is, dan is het wel alleen sterven', vertelt Sharline. 'Er zijn

best veel mensen die willen helpen, maar die niet zo goed weten wat ze kunnen verwachten. Een mantelzorgmanager komt vertellen over het omgaan met verdriet van degene die je begeleidt en hun familie. Ik wil dat mensen weten waar ze aan beginnen én dat er minder mensen alleen zijn als ze de wereld verlaten.'

Sharline heeft het goed, zelf is ze nooit eenzaam geweest. 'Ik wil gewoon dat mensen gelukkig zijn en zich minder alleen voelen. De deelnemers aan onze activiteiten zijn allemaal zo enthousiast. We krijgen al veel vragen of er nog meer zaterdagen komen. Ik denk dat we toch één keer per maand iets moeten organiseren. Dansen ofzo. Dan hebben mensen weer iets om naar uit te kijken.'

“
Ik wil dat mensen gelukkig zijn en minder eenzaam
”

 Meer informatie?
volg de Caribbean Angels op Facebook

Herfst in de Japanse tuin

15 OKT De Japanse Tuin op landgoed Clingendael is van 15 tot en met 30 oktober weer open voor publiek. De herfsttinten van de Japanse esdoorns maken de tuin in dit jaargetijde extra kleurrijk. De tuin is dagelijks geopend van 10.00 tot 16.00 uur. Dit voorjaar kon de Japanse Tuin helaas niet opengaan

omdat er een sperwerkoppel in de tuin bleek te broeden. Deze bijzondere, beschermde roofvogels moesten in alle rust kunnen broeden. Ze kregen vier jongen en brachten ze in de Japanse Tuin groot.

 [Meer informatie?
hethaagsegroen.nl](https://hethaagsegroen.nl)

Van 15 tot en met 30 oktober is de Japanse Tuin weer open voor publiek. FLEUR BEEMSTER

Museumnacht Den Haag

8 OKT Tijdens de Museumnacht Den Haag openen 35 musea en culturele instellingen buiten de normale openingstijden hun deuren. Tussen 20.00 en 01.00 uur organiseren zij een speciaal programma met zang, poëzie, performance, muziek en natuurlijk ook de vaste collecties van de locaties. Transformeer in een

Balenciaga-model, verdwaal op de Pasar Malam (avondmarkt), knoop rollerskates om je voeten in het stadhuis, kom gieren bij cabaretier Sjaak Bral, luister naar urban poetry of volg een rondleiding langs bijzondere exposities.

 [Meer informatie?
museumnachtdenhaag.nl](https://museumnachtdenhaag.nl)

Tussen 20.00 en 01.00 uur organiseren de musea een speciaal programma.

Kunsthuis voor kinderen in de herfstvakantie

21 OKT Kinderen van 2 tot en met 12 jaar kunnen zich deze herfstvakantie weer onderdompelen in theater, dans, film, straattheater en muziek. Kunstfestival De Betovering biedt van 21 t/m 29 oktober dagelijks voorstellingen en workshops op zo'n 55 locaties in de stad zoals

theaters, musea en op straat. Twee binnentuinen in Escamp worden samen met Haag Wonen omgetoverd tot mini-festival-terreinen.

 [Meer informatie?
debetovering.nl](https://debetovering.nl)

Fiets mee langs voedsel uit Haagse bodem en zee. MARTIJN BEEKMAN

De lekkerste fietstour van Den Haag

2 OKT Voedsel hoeft niet van ver te komen. Steeds meer eten en drinken komt uit onze eigen Haagse bodem en zee. Benieuwd naar ons Haagse voedsel? Fiets mee met een van de vier fietstochten op zondag 2 oktober.

De fietstochten gaan langs plekken waar eten wordt verbouwd, verhandeld of bewerkt. En ook langs bewust ondernemende Haagse horeca, producenten, buurttuinen en locaties met een interessant verleden. En natuurlijk valt tijdens de tocht het nodige te proeven. Er zijn vier routes:

- Groente in en rond de stad (13 km)
- Zee, vis & wier: Scheveningen- en kustroute (8 km)
- Zuivel, vlees en plantaardige eiwitten (15 km)
- Graan, brood en bier (7 km)

Aanmelden

Zin om mee te gaan? Meld u aan via www.hethaagsegroen.nl. De tocht is gratis en op uw eigen fiets. De tochten beginnen rond 10.00 uur en eindigen tussen 15.00 en 16.30 uur.

 [Meer informatie?
hethaagsegroen.nl](https://hethaagsegroen.nl)

Gratis lunch van BBD

20 OKT De BBD (Boodschappen Begeleidingsdienst) is dit jaar 30 jaar actief met boodschappenhulp, uitstapjes, dagactiviteiten en vakantieperiodes voor Haagse senioren en mindervaliden. Speciaal voor mensen die de BBD nog niet kennen, organiseert de BBD een gratis lunch met

informatie over de BBD op donderdag 20 oktober van 12.00 tot 14.00 uur. Deelnemers worden thuis opgehaald en gebracht. Belangstelling? Bel voor informatie en aanmelden naar (070) 364 66 61 (maandag tot en met vrijdag tussen 9.00 en 13.00 uur) of stuur een e-mail naar info@bbddenhaag.nl.

Week van het Nationaal Park

Den Haag ligt midden in Nationaal Park Hollandse Duinen. In de week van 24 september t/m 2 oktober kunt u dit natuurgebied nog beter leren kennen. In Den Haag zijn er wandelingen met de boswachters door de duinen, Clingendael, het Zuiderpark en het Haagse Bos.

 [Meer informatie?
hethaagsegroen.nl](https://hethaagsegroen.nl)

De verjaardag van de stad

Op 6 september 1242 vaardigde Graaf Willem II een oorkonde uit in 'die Haga'. Het is de oudste geschreven vermelding van Den Haag. Vanaf 2022 viert Den Haag jaarlijks zijn verjaardag. In de Galerij op station Spui in de tramtunnel is de tentoonstelling 'De verjaardag van de stad te zien'. De tentoonstelling neemt u mee door de geschiedenis van de stad.

 [Meer informatie?
haagsgemeentearchief.nl](https://haagsgemeentearchief.nl)

COLLECTIE HAAGS GEMEENTEARCHIEF

Feestmaand voor kids

5 OKT In oktober organiseert Bibliotheek Den Haag extra veel activiteiten voor kinderen. Tijdens de jaarlijkse Kinderboekenweek (5 t/m 16 oktober) zijn er gratis workshops en theatervoorstellingen en het Kinderboekenfestijn met bekende kinderboekenschrijvers als Jacques Vriens, Ted van Lieshout en Lydia Rood. In de herfstvakantie zijn er gratis voorstellingen van De Betovering.

 [Meer informatie?
bibliotheekdenhaag.nl/
oktober-feestmaand-voor-kids](https://bibliotheekdenhaag.nl/oktober-feestmaand-voor-kids)

De voorstelling Bullybully C, te zien op De Betovering.

KAMERICHD BUDWILOWITZ